

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 7/10), na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja i Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 11. sjednici, održanoj 20.05.2015.godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvataju se stavovi Ministarstva za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona broj: 13/02-38-7924-5/15 od 05.05.2015.godine i Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj 10-1-38-7924-3/15 od 08.05.2015.godine u vezi Preporuke Institucije Ombudsmana za ljudska prava BiH br. 85/15 od 26.03.2015.godine, donesene u postupku po žalbama djece šehida/poginulih branilaca sa prebivalištem u Zeničko-dobojskom i Tuzlanskom kantonu po pitanju nemogućnosti ostvarivanja prava besplatnog upisa na fakultete na području drugih kantona.

II.

Zaključak sa stavovima iz tačke I. ovog zaključka dostavljaju se Stručnoj službi Skupštine Zeničko-dobojskog kantona u daljnju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/15.

Datum, 20.05.2015. godine

Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Stručna služba Skupštine Kantona,
1x Ministarstvo za boračka pitanja,
1x Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport,
1x a/a.

Broj: 13/02-38-7924-5/15

Zenica, 05.05.2015.godine

- Stručna služba Vlade Kantona

- Premijer Kantona

P r e d m e t: Stav po Preporuci Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH br. 85/15 od 26.03.2015.godine

Veza: - Dopis Predsjedavajuće Skupštine Zeničko-dobojskog kantona br. 01-38-7924-1/15 od 09.04.2015.g.

- Dopis Stručne službe Vlade br. 01-38-7924-2/15 od 21.04.2015.g.

- Dopis Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata br. 15-41-1570/15 od 17.04.2015.g.

Ministarstvu za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona je u prilogu gore naznačenih akata Predsjedavajuće Skupštine, Stručne službe Vlade i Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, proslijeđena Preporuka Institucije Ombudsmana za ljudska prava BiH br. 85/15 od 26.03.2015.god., donesena u postupku po žalbama djece šehida/poginulih branilaca iz Zeničko-dobojskog i Tuzlanskog kantona a u vezi nemogućnosti ostvarivanja prava besplatnog upisa na fakultete na području drugih kantona, osim onog na području kojeg imaju prebivalište.

U svom dopisu Institucija Ombudsmana ističe da u žalbama nije pronađen osnov za postupanje shodno odredbama Zakona o zabrani diskriminacije BiH, međutim, kako se navodi "po mišljenju Ombudsmana trenutna regulativa ne predstavlja pravično rješenje i nije u interesu kategorija čija bi prava trebala garantovati jer u praksi dolazi do ograničenja u ostvarivanju njihovih prava i podnositelji žalbe snose posljedice ovakve pravne regulative. Ombudsmani BiH su mišljenja da djeca poginulih boraca (i ostale kategorije koje su pobrojane predmetnim zakonima) trebaju imati jednake uvjete po kojima upisuju fakultet i plaćaju školovanje, bez obzira iz kojeg kantona dolaze, te da je u tom smislu neophodno izvršiti ujednačavanje prava i uvjeta studiranja, bilo na način usklađivanja zakonodavstva ili donošenjem odluka od strane kantonalnih vlada ili postizanjem sporazuma između kantonalnih vlada kojim će se regulisati ovo pitanje." U dopisu se na kraju navodi: "Kao jedno od mogućih rješenja je izmjena kantonalnih zakona o dopunskim pravima ovih kategorija na način da bi se u svih deset zakona unijela jednoobrazna odredba kojom bi bilo određeno da bez obzira u kojem kantonu ima prebivalište lice koje spada u ove kategorije može pristupiti bilo kojem javnom univerzitetu (kojem su osnivači i suosnivači kantoni, gradovi, općine) u bilo kojem kantonu i imati pravo na besplatno školovanje, ali da troškove školovanja snosi onaj kanton u kojem lice ima mjesto prebivališta ili da se odlukama kantonalnih vlada uredi ova problematika."

Sljedstveno tome Preporuka Ombudsmana glasi: "da kantonalne skupštine sagledaju ovu problematiku u okviru svojih nadležnosti; da Federalno ministarstvo za obrazovanje i nauku i Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-

oslobodilačkog rata razmotre mogućnost koordiniranja aktivnosti sa nadležnim kantonalnim ministarstvima na rješavanju konkretnog problema u cilju ujednačavanja prava i uvjeta studiranja ovih kategorija; da Instituciju Ombudsmana izvjestite o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema iste.“

Ombudsman u svom dopisu također postavlja pitanje: "da li je zakonsko uređivanje socijalne politike u isključivoj nadležnosti kantona, posebno cijeneći da postoji i federalni zakon koji tretira ovu problematiku, a osim toga treba uzeti u obzir i činjenicu da se radi o posebnim kategorijama kao i argument podnosioca žalbe da poginuli borci nisu branili granice kantona i da je u tom smislu nelogično ovu vrstu prednosti vezati za mjesto prebivališta u kantonu."

Postupajući po primljenoj preporuci Institucije Ombudsmana, Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata u svom dopisu br. 15-41-1570/15 od 17.04.2015.g., uz prosljeđivanje primjerka Preporuke kantonalnim ministarstvima i upravama nadležnim za branilačko-invalidsku zaštitu, istim upućuje zahtjev: "da u saradnji sa kantonalnim ministarstvima obrazovanja zajednički predložite Vladi kantona rješavanje pitanja oslobađanja od plaćanja školarine na svim javnim fakultetima na području Federacije BiH djeci šehida i poginulih boraca, djeci ratnih vojnih invalida i djeci demobilisanih boraca, bez obzira iz kojeg kantona dolaze. Mišljenja smo da bi se navedena pitanja trebala urediti na jedinstven način, čime bi se na jednoobrazan način riješilo pitanje oslobađanja od plaćanja školarine djece pripadnika branilačke populacije, bez obzira na prebivalište, uključujući i povratnike u entitet Republiku Srpsku i Brčko Distrikt." te traži dostavu informacije o rezultatima aktivnosti u rješavanju navedenih pitanja.

U vezi sa Preporukom Institucije Ombudsmana i dopisom Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona, kao resorno ministarstvo za pitanja prava branilaca i članova njihovih porodica na području Kantona, smatra nužnim istaći slijedeće:

Ustavna i zakonska regulativa kojom je uređena oblast socijalne zaštite na području Federacije BiH (u okviru koje je i oblast branilačko-invalidske zaštite odnosno utvrđivanje i realizacija prava branilaca iz proteklog odbrambeno-oslobodilačkog/domovinskog rata i članova njihovih porodica) kako se u Preporuci Ombudsmana ističe je po osnovu podijeljene nadležnosti regulisane propisima Federacije BiH i kantona. S tim u vezi, iako Federalni zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica članom 7. utvrđuje određena prava za pripadnike branilačke populacije (pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti; prednost pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima; prednost pri upisu u obrazovne ustanove pod jednakim uvjetima; besplatne obavezne udžbenike za redovno školovanje; prednost pri dodjeli stipendija i smještaju u đačke i studentske domove; zdravstvenu zaštitu; prioritetno pravo za rješavanje stambenog pitanja pod jednakim uvjetima; pomoć u slučaju smrti i prednost pri korištenju programa nadležnih zavoda za zapošljavanje) u potpunosti prepušta kantonima utvrđivanje uvjeta i načina za ostvarivanje istih te osiguranje potrebnih finansijskih sredstava u tu svrhu. U realizaciji ove obaveze, članom 5. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica Zeničko-dobojskog kantona utvrđena su naznačena prava branilaca i članova njihovih porodica, uz još neka dodatna. Tako je, između ostalog, u okviru prava "Prednosti u školovanju i stipendiranju" članom 21. Zakona utvrđeno pravo besplatnog upisa u srednjoškolske i visokoškolske ustanove čiji je osnivač Kanton ili općina i članom 23. pravo na dodjelu stipendije branilcima i članovima njihovih porodica. Sve je to učinjeno u provedenoj proceduri široke javne rasprave, uz pribavljenu saglasnost kantonalnih udruženja branilaca i članova njihovih porodica i vodeći računa o sredstvima budžeta Kantona koja se mogu osigurati u istu svrhu.

Imajući u vidu upravo razlike u visini budžetskih sredstava koja se za potrebe branilačke populacije izdvajaju u kantonima na području Federacije BiH, evidentne su i razlike u obimu i kvalitetu ostvarivanja pojedinih prava predviđenih kantonalnim propisima (pojedini kantoni su zakone donijeli tek u posljednje vrijeme) kategorijama pripadnika branilačke populacije koji isto pravo u skladu sa propisanim uvjetima mogu ostvariti i slično. Tako je npr. u jednom kantonu predviđeno potpuno oslobađanje od troškova upisnine na teret obrazovnih ustanova (Zeničko-dobojski), u drugom troškove upisnine snosi resorno ministarstvo za boračka pitanja (Kanton Sarajevo), u trećem je oslobađanje od troškova za korisnike predviđeno u procentu 50% (Tuzlanski kanton), itd.

Iz Preporuke Ombudsmana je vidljivo da je pravo na olakšice u upisu predviđeno u tri kantona, uz pretpostavku postojanja ovog prava i u ostalim kantonima Federacije. Ono što bi, po mišljenju ovog Ministarstva, trebalo biti predmet dogovora je, osim uvođenja ovog prava u kantonima u kojima eventualno još nije uvedeno, prvenstveno - koje kategorije pripadnika branilačke populacije bi ubuduće trebale moći ostvarivati ovo pravo, s obzirom da Preporuka obuhvata prvenstveno djecu (branilaca), ali i ostale kategorije koje su pobrojane predmetnim zakonima, dok se dopis Federalnog ministarstva odnosi isključivo na djecu. Prema sadašnjim propisima u jednom kantonu je predviđeno ovo pravo samo za djecu šehida/poginulih branilaca, ratnih vojnih invalida i dobitnika priznanja (Kanton Sarajevo), u drugom za svu djecu branilaca, pod uvjetom u pogledu visine prihoda (Zeničko-dobojski kanton) u trećem za djecu nezaposlenih demobiliziranih branilaca (Tuzlanski kanton). U nekim je kantonima predviđeno ostvarivanje ovog prava i za povratnike u Republiku Srpsku a u drugim nije. U svom dopisu Federalno ministarstvo traži da budu obuhvaćena djeca svih branilaca, uključivo povratnike u Republiku Srpsku i Brčko Distrikt. Dalje, u pogledu budžetskih sredstava koje je ubuduće potrebno osigurati u ovu svrhu - da li će biti uvođenja troškova u budžetu za ovu svrhu u kantonima u kojima trenutno nisu predviđeni, u kom iznosu i sa koje budžetske stavke ili ukidanja u kantonima u kojima se godinama planiraju. U Preporuci Ombudsmana se predlaže da upis za sve korisnike, bez obzira na prebivalište bude besplatan, ali da troškove snosi kanton odakle lica dolaze, dok Federalno ministarstvo ne spominje pitanje troškova korištenja ovog prava i njihove naknade.

Mišljenja smo da bi u slučaju eventualnog postizanja dogovora svih deset kantona po ovom pravu na koje se odnosi Preporuka Institucije Ombudsmana, bilo neophodno sprovesti kompletnu proceduru izmjene i dopune Kantonalnog zakona, u toku koje bi bilo opravdano postaviti pitanje potrebe ujednačavanja uvjeta za ostvarivanje kako prava koja Federalni zakonodavac prepušta na regulisanje kantonima, tako i svih drugih dopunskih prava utvrđenih kantonalnim zakonima samo za domicilno stanovništvo. Pa iako se Preporuka ne odnosi na ta druga prava i te korisnike, evidentno je iz dosadašnje primjene zakona da različitosti u regulisanju npr. prava prednosti pri zapošljavanju, izazivaju nezadovoljstvo povratnika u Republiku Srpsku ili pripadnika branilačke populacije sa prebivalištem u jednom kantonu koji svoju šansu za rješenje egzistencijalnih pitanja vide u zapošljavanju u drugom kantonu, upravo uz argumentaciju da se nisu borili za jedan kanton ili entitet već za cijelu Bosnu i Hercegovinu.

S obzirom da bi unošenje mogućnosti korištenja određenih (ili svih) prava koja se regulišu kantonalnim propisima i ostvaruju budžetskim sredstvima kantona – pripadnicima branilačke populacije nezavisno od mjesta prebivališta (sa područja Federacije i šire), zahtijevalo i izmjenu osnovnih odredbi kantonalnih zakona i podzakonskih akata u dijelu koji utvrđuje korisnike prema mjestu prebivališta, isto bi moglo rezultirati da se kantonalnim zakonima u stvari samo reguliše postupak

realizacije prava jedinstveno određenih kategorija branilačke populacije i uvjeta za njihovo ostvarivanje.

Bez daljnjeg ulaženja u moguće konsekvence regulisanja ostvarivanja konkretnog prava na besplatno školovanje za djecu šehida/poginulih branilaca (ili svih branilaca i članova njihovih porodica) - na području cijele Federacije (ili uključivo povratničku populaciju na području Republike Srpske i Brčko Distrikta), na način kako se traži u Preporuci (postizanjem dogovora), mišljenja smo da ovo pitanje traži sistemsko rješavanje, odnosno federalnim propisom utvrđene obaveze korigiranja kantonalnih zakona i budžeta u tom smislu. Time bi se izbjeglo da dogovor, kao rezultat dobre volje i pregovora, bude postignut između npr. dva ili više kantona, samo za neke korisnike i samo u određenom iznosu potrebnih finansijskih sredstava, što opet stvara mogućnost npr. brisanja određenih kategorija koje su u nekom od tih kantona do tada ostvarivale to pravo, smanjivanje budžetskih sredstava sa transfera predviđenih za neko drugo pravo pripadnika branilačke populacije i sl.

U prilog potrebi sistemskog rješavanja ovog pitanja ide i činjenica da su vrlo bitan činilac u postupku donošenja propisa koji se odnose na branilačku populaciju - udruženja branilaca i članova njihovih porodica, općinska, kantonalna i federalna. Prema propisima i stavu u Zeničko-dobojskom kantonu nijedan propis se ne može donijeti bez pribavljenog mišljenja kantonalnih branilačkih udruženja (njih 11) i jednoglasne ili bar postignute saglasnosti velike većine njih. Što znači da bi u cjelokupnom procesu dogovaranja trebale biti zastupljene branilačke organizacije, što opet upućuje na potrebu sistemskog rješavanja i pribavljanja stavova krovnih branilačkih udruženja.

Zeničko-dobojski kanton je spreman ispoštovati sve preporuke nadležnih državnih i federalnih organa po pitanjima iz njegove ustavne i zakonske nadležnosti, ali i ukazati na sve aspekte problematike koju realizacija istih preporuka ima i može imati. S tim u vezi ćemo, u skladu sa zahtjevom Federalnog ministarstva, uputiti dopis ostalim kantonalnim ministarstvima branilačko-invalidske zaštite kao i kantonalnim branilačkim udruženjima sa molbom za dostavu podataka o ostvarivanju ovog prava na području istih kantona, prijedlozima za izmjene i dopune, očekivanim potrebnim sredstvima za realizaciju prava i uopće stavu po zahtjevima iz Preporuke.

Istovremeno, očekujemo saradnju Institucije Ombudsmana i Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata po pitanju načina postizanja dogovora sa drugim kantonima ne samo o pitanju besplatnog školovanja jedne kategorije pripadnika branilačke populacije već i o svim drugim pravima koji se realizuju na području kantona i sredstvima kantonalnih budžeta a tiču se ove populacije, naravno uz pribavljanje i puno poštovanje dostavljenih mišljenja i stavova udruženja koja okupljaju i zastupaju interese ove populacije.

MINISTAR

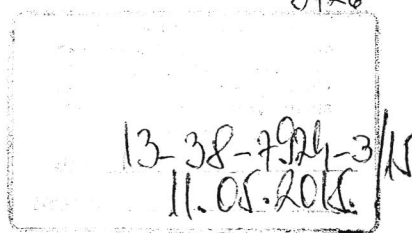
Fahrudin Čolaković

3726

Broj: 10-1-38-7924-3/15

Zenica, 08.05.2015.godine

Aiola

Stručna služba Vlade

MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA

n/r ministra

Predmet: Stav po Preporuci Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH br. 85/15 od 26.03.2015.godine, odgovor po dopisu

Veza: - Dopis Predsjedavajuće Skupštine Zeničko-dobojskog kantona br. 01-38-7924-1/15 od 09.04.2015.g.

- Dopis Stručne službe Vlade br. 02-1-38-7924-2/15 od 21.04.2015.g.

U odgovoru na vaš dopis broj 02-1-38-7924-2/15 od 05.05.2015.god., a povodom dopisa Predsjedavajuće Skupštine Kantona i Stručne službe Vlade Kantona kojim se traži zauzimanje zajedničkog stava sa istim ministarstvom po Preporuci Institucije Ombudsmana za ljudska prava BiH br. 85/15 od 26.03.2015.god., pored već ranije usmeno razmijenjenih stajališta po istom pitanju, ovim putem iznosimo i službeno očitovanje Ministarstva po zahtjevima iz Preporuke:

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, u realizaciji svoje obaveze po članu 6. Uredbe o prednosti u školovanju branilaca i članova njihovih porodica a u vezi sa članom 21. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, svake školske godine daje prijedlog zaključka Vlade Kantona o saglasnosti na planove upisa u javne srednjoškolske i visokoškolske ustanove na području Kantona, a u kojim se izričito navodi da su dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja, ratni vojni invalid, demobilizirani branilac, dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, dijete poginulog, umrlog, nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, dijete ratnog vojnog invalida i dijete demobiliziranog branioca, kao korisnici istog prava predviđeni članom 6. Uredbe, oslobođeni plaćanja naknada koji se tiču upisnina u iste ustanove.

Na osnovu ovih zaključaka Vlade Senat Univerziteta u Zenici donosi godišnje odluke o visini troškova upisa, kojim također naglašava izuzetak od plaćanja za pomenute kategorije branilaca. Napominjeno da se ne vrši nikakvo refundiranje izgubljenih prihoda Univerzitetu zbog primjene ovih beneficija.

Ministarstvo će i u narednom periodu rada u pitanjima iz svoje resorne nadležnosti primjenjivati sve važeće propise koji se tiču branilačke populacije, te dati svoj doprinos poboljšanju statusa iste podržavajnjem svih aktivnosti braniteljskih udruženja i resornih ministarstava za pitanja branitelja kao i drugih nadležnih organa na svim nivoima vlasti.

U pogledu zahtjeva iz Preporuke Institucije Ombudsmana stava smo da se radi o važnoj materiji koju je nužno regulisati propisima na nivou Federacije, odnosno ne prepuštati reguliranje iste dogovorima i odlukama izvršnih organa kantona. Također smo mišljenja da je potrebno razmotriti primjenu istog principa ujednačavanja uvjeta korištenja prava braniteljske populacije i po drugim osnovima zagarantovanim federalnim propisima a koji se realizuju na nivou kantona i budžetskim sredstvima kantona.

S poštovanjem

Dostavljeno:

1 x Naslovu,

2 x a/a.(04)

MINISTAR

Mensur Sinanović